

924G08 Retorik i professionella sammanhang, 7,5hp VT22 Studiehandledning

Innehåll

Allmänt om kursen
Schema
Skriftliga och muntliga examinationsuppgifter
Centrala retoriska begrepp
Checklista för åhörarrespons och manusförberedelse
Litteraturlista

Kontakt

Victoria Pihlgren victoria.pihlgren@liu.se Kursansvarig, undervisande lärare

Elin Elwin elin.elwin@liu.se kursadministratör

Seminarieledare

Victoria Pihlgren (VP) victoria.pihlgren@liu.se
Vid behov ytterligare en seminariegrupp och ledare.

Allmänt om kursen

Kursen *Retorik i professionella sammanhang* är en fristående kvällskurs på kvartsfart som omfattar 7, 5 hp, och ges vid Linköpings Universitet, Campus Norrköping. Kursen syftar till att ge en inblick i ämnet retorik, samt övning i att använda retorik praktiskt i ett yrke. Kursens innehåll påverkas alltså till viss del av kursdeltagarnas yrkesvardag och perspektiv, t ex vid de olika seminarietillfällena. På den första föreläsningen kommer vi att informera om kursens uppläggning och examinationsformer, som också finns beskrivna i denna studiehandledning. Vi kommer också att ta upp några begrepp och rent praktiska ting som kan vara oklara om man är ny som student. Givetvis finns utrymme för frågor! Betygsskalan i kursen är U/G. Upprop och de fyra föreläsningarna sker via zoom. Länken tillkännages via Lisam ett par dagar innan föreläsningen. **Seminarierna sker på plats vid Campus Norrköping.**

Seminarier

Seminarierna är obligatoriska. Vid muntliga presentationer innebär deltagandet också att vara publik. Efter varje presentation utvärderas talet av två kurskamrater samt av seminarieledaren. Att ge konstruktiv feedback är en viktig del av den retoriska kompetensen och ingår i betygsbedömningen. Man kan alltså inte bara hålla sitt eget tal och sedan gå, eftersom vi behöver vår publik. Vi är också mycket måna om att ha en god konstruktiv stämning i grupperna.

Ämnesval

När du väljer ämne till dina tal ska du utgå från ditt yrkesperspektiv och yrkeserfarenheter alternativt kommande yrkesperspektiv inom ämnet som du studerar. Tänk på att agera professionellt och inte hamna i privata eller osakliga resonemang (utesluter inte humoristiska inslag). Om du behöver tips eller undrar över ämnesvalet; ta gärna kontakt med kursansvarig.

Ämnesvalet är en betydelsefull del av uppgiften. Givetvis får du inte välja ämnen som kan uppfattas som stötande eller kränkande för din publik. (Se mer: www.liu.se/likavillkor).

Om du missar ett seminarium

Om du inte kommer att kunna vara med på ett seminarium; ta då kontakt med kursansvarig i god tid. Det finns ett extra seminarietillfälle 2/6 som du då kan anmäla dig till. Det är normalt inte möjligt att ta igen fler än ett seminarium vid detta tillfälle eftersom seminarierna behöver sin publik och kamratfeedbacken är en del av betygsunderlaget. Däremot kan man i mån av tid ta igen ett seminarium vid ett av de övriga seminarierna. Det är därför viktigt med god framförhållning så att grupperna kan anpassas om många är frånvarande- då kan vi behöva slå ihop grupperna till en. Frånvaro vid seminarium 1 innebär en skriftlig komplettering istället.

Urkund

De skriftliga inlämningsuppgifterna ska vara egenhändigt författade, inklusive manus till talen. I kursen använder vi Urkund, via Lisam, för granskning av texter.

Se LiU:s hantering av disciplinären: <https://www.student.liu.se/regler-rattigheter-sakerhet/lagar-regler-rattigheter/disciplinaren?l=sy>

Lisam

I kursen används kursskalet *Lisam* för att lägga ut dokument och kommunicera. Studenterna har tillträde till Lisam via <http://lisam.liu.se>. Inloggning sker med LiU-ID.

Litteratur

Se litteraturlistan i slutet av studiehandledningen samt specificerade läsanvisningar inför varje uppgift. Vissa texter finns i pdf på Lisam/kursdokument/respektive seminarium i samband med kursstart.

Schema för Retorik i professionella sammanhang, 924G08, 7,5hp, VT22

Fyra föreläsningar och fyra seminarier.

1. 10/2 kl. 17.15-19. Upprop och föreläsning 1: Zoom. *Introduktion med upprop, litteraturlistan presenteras, begreppet retorik och dess koppling till professionella sammanhang, retorisk ordlista, åhörarrespons, introduktion av icke verbal kommunikation (sem 1).* (VP)
2. 24/2 kl. 17.15-19. Seminarium 1: Litteraturseminarium om icke verbal kommunikation, talängslan, rösten, det första intryckets betydelse. Minipresentationer ("hisspitch") av deltagarna. (VP)
3. 10/3 kl. 17.15-19. Föreläsning 2: Zoom. *Muntlig presentationsteknik med hjälp av storytelling.* (VP)
4. 24/3 kl. 17.15-19. Seminarium 2: *Muntliga presentationer: Informera och förklara något som hör till din yrkesroll/arbetsuppgift med hjälp av storytelling* (VP) Manus inlämnas 22/3 på Lisam.
5. 7/4 kl. 17.15-19. Föreläsning 3. Zoom. *Dialog, diskussion, svåra samtal och feedback på arbetsplatsen* (VP)
6. 21/4 kl. 17.15-19. Seminarium 3. *Diskussion/dialogövning i mindre grupp.* (VP). Skriftlig reflektion inlämnas 28/4 på Lisam.
7. 5/5 kl. 17.15-19. Föreläsning 4. Zoom. *Från fikabordet till sammanträdesrummet: Retoriska perspektiv på kommunikation i yrkeslivet.* (VP)
8. : 19/5 kl. 17.15-20. Seminarium 4: PM-seminarium. *Muntlig presentation av egna retoriska erfarenheter och problem i professionella sammanhang. Vald fördjupningslitteratur presenteras samtidigt.* (VP). Skriftligt PM inlämnas 19/5 på Lisam.

Extra Seminarium (igentagning) 2/6, 2022, kl. 17.15-19. (VP) Anmälan krävs.

Skriftliga och muntliga examinerande uppgifter

Seminarium 1. Litteraturseminarium. Under ena delen av seminariet diskuteras litteratur/källor som alla läst inför seminariet. (Diskussionsfrågor utdelas strax innan via Lisam/kursdokument/seminarium 1) Under andra delen av seminariet gör alla en minipresentation av sig själv inför en mindre grupp (en slags "hisspitch"). Max 2 min. Presentera namn, ev. yrke/studier, förväntningar på kursen. Tänk på tempo, röst och ögonkontakt. Prova en liten paus- tänk på kroppsspråket- ta plats, etablera kontakt. *Bedömning:* godkänt och underkänt. För godkänt krävs ett aktivt deltagande i diskussionerna och en minipresentation som håller utsatt tid.

Obligatoriska källor att ta del av inför seminariet:

Bröms, Emilie, "Vem vinner debatten när kropparna talar?", *Retorikmagasinet*, nr. 51/52, s. 23-27. (Lisam)

Cuddy Amy, TED talk (2012), "Ditt kroppsspråk formar vem du är",
https://www.ted.com/talks/amy_cuddy_your_body_language_shapes_who_you_are?language=sv

Cuddy Amy (2016), "Power Pose? Really? How & When To Use Expansive Body Language, At Work & At Home (Hint: It's Not All About Power Posing)"
<https://www.linkedin.com/pulse/power-pose-really-how-when-use-expansive-body-language-amy-cuddy>

Eksvärd Elaine, Talarforum, <https://www.youtube.com/watch?v=kBQQDc2CeO4>

Eksvärd Elaine, Retorikträning, <https://www.youtube.com/watch?v=kmPpn74Ovmw>

Hellspong Lennart, *Konsten att tala*, "Framförande" (Studentlitteratur, 1992, s. 16) (Lisam)

Lagercrantz Agneta, "En nick kan befästa din position" i *Svenska Dagbladet* (3 maj 2004),
<http://www.svd.se/en-nick-kan-befasta-din-position>

Ranehill Eva *et al*, "Assessing the Robustness of power posing; No effect on Hormones and Risk Tolerance in a Large Sample of Men and Women", *Psychological Science*, vol. 26, nr 5, 2015. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25810452> (Endast Abstract räcker att läsa)

Sanders Rhiannon, www.sanders.se se inlägg om: "This is why you should keep it simple"/"A few things to know about giving killer pitches"/"Three questions to answer before you start making a new presentation"

Att öva på hemma/ bli uppmärksam på

Öva på att presentera dig kort, inge förtroende (*ethos*) och skapa kontakt. Vad vill du förmedla? Hur vill du uppfattas? Hur få folk att lyssna? Tex handslaget, ögonkontakt, lyssna aktivt på andra, ställa frågor, minnas namn, kontaktskapande kroppsspråk, distinktionen professionell vs personlig vs privat, lyssna av stämning/timing, samspel och dialog (hantera tystnad, "stonefaces", tomt pladder, småprat).

Stäm av ditt kroppsspråk ("icke verbala signaler") (tyst –enskilt). Problematisera också gärna "schablonerna": Förminskar du dig själv? Korsade, ihopsnurrade ben, ihopkrupen, håller om sig, tittar ner, undviker ögonkontakt, slutna gester, spända muskler. Flyktsignaler, tics och "säkerhetsbeteenden"? Drar i håret, händerna för munnen/ansiktet, håller på med pennan, glasögonen, pappret, mobilen, rör fötterna etc.

Alternativt använder du "kraftfulla poser" som signalerar säkerhet och självständighet? Tillbakalutad, avslappnad, utsträckt, rak hållning, något bredbent, etablerar ögonkontakt, tar plats, öppna gester. Tysta och kontrollerade kroppsrörelser.

Pröva att en kort stund tala med någon om något som engagerar och intresserar dig- din person framträder. Visa engagemang! (*pathos*) och fokusera utanför dig själv. "Finjustera" dina kroppspositioner och ev. säkerhetsbeteenden om det behövs- kan tränas hemma/på jobbet, enskilt.

Uttalsövningar att träna hemma:

- Utgå från en kortare text. Läs upp (delar av) den högt.
- Uttala samma fras som en fråga (gå upp i ton i slutet) och som ett påstående (gå ner i ton slutet) Skillnad?
- Variera röststyrka (starkt/svagt), djup/ljus röst (magstöd) och artikulation (tydligt uttal)
- Variera intonation (betoningar och fraserings), sträva efter likhet med samtal
- Variera tempo (snabbt/långsamt) och pausering (norm ca 140 ord/minut)
- Småskratta direkt efter ett uttalande (effekt?)
- Titta upp från manus kontinuerligt

Seminarium 2. Muntliga presentationer: Informera och förklara något som hör till din yrkesroll/arbetsuppgift med hjälp av storytelling. Du ska hålla ett tal om ett ämne som du kan informera om eller förklara/lära ut och som är relaterat till ditt yrke/kommande yrke. Du ska göra det med hjälp av storytelling. Omfattningen på de berättande inslagen kan du välja själv, det vill säga du kan välja ett kortare inslag av historieberättande eller låta det präglade hela presentationen. Omfattning: 5 minuter. Lämna in ditt skrivna manus 2 dagar i förväg på Lisam där du **detaljerat och steg för steg pekar ut dispositionen på ditt tal och dina valda retoriska stil-/hjälpmedel, där alltså storytelling ingår. Redogör också för hur du tänkt kring upplägget** (varför du väljer ett visst upplägg- vad vill du uppnå för effekter hos publiken?). Ta även hjälp av checklistan för åhörarrespons för att stämna av och peka ut talets olika beståndsdelar. Se Olsson Jers Cecilia (2014) och Santesson Sara (2015) om de bakomliggande skälen till att skriva ett utförligt manus. **Det är ett krav att hänvisa löpande till all den obligatoriska litteraturen och länkarna som hör till seminarium 2 när du skriftligt kommenterar upplägget på ditt manus.**

Bedömning: godkänt och underkänt

För godkänt krävs:

- En genomtänkt disposition med tydlig inledning och avslutning
- Ett sakligt (informerande och förklarande) yrkesrelaterat innehåll där medvetna retoriska stil-/hjälpmedel används, däribland storytelling
- Språket är anpassat till målgruppen och går att följa med i
- Tidsramen hålls
- Utförligt manus inlämnas i förväg med tydligt utpekande av disposition och valda retoriska stil-/hjälpmedel samt en tydlig redogörelse av tanken bakom upplägget.
- Den obligatoriska litteraturen och länkarna utnyttjas för att demonstrera och förklara manus

Obligatorisk litteratur:

Bröms Emelie, "Den onde, den fule, den vitfluffiga", *Retorikmagasinet*, 54/55. (Lisam)

Dennisdotter Emma, Axenbrant Emma, *Storytelling* (Liber, 2008). (s. 72-78, Lisam)

Heijbel Matts, *Storytelling befolkar varumärket* (Blue Publishing, 2010). (Lisam- valda delar. Återkommer med info)

Melin, Lars, "Övertygar retorik?" <http://www.larsmelin.se/pdf/retorik.pdf>

Olsson Jers Cecilia, Blogginlägg 5 november 2014: Vitsen med ord för ord – manus <http://ceciliaolssonjers.se/> (Lisam)

Phillips David J. P., "The Magical Science of Storytelling", TEDx Stockholm,
<https://www.youtube.com/watch?v=Nj-hdQMa3uA>

Rehnberg, Bo, *Retorikanalys* (Studentlitteratur, 2007). Valfria delar.

Rehnberg, Hanna Sofia (2014), *Organisationer berättar: Narrativet som resurs i strategisk kommunikation*. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:758669/FULLTEXT02.pdf> Kap. 7.3 och 7.4, s. 100-115.

Rehnberg, Hanna Sofia, "Mer än en god historia: Om organisationers berättande i sociala medier", 2016. Ingår i: *Nordicom Information*, ISSN 0349-5949, Vol. 38, nr 2, s. 89-93. (Lisam)

Santesson Sara, "Betyg på retorik", *Retorikmagasinet*, vol. 54/55 (2015), s.31-34. (Lisam)

Seminarium 3. Samtal/dialogövning i mindre grupp. Du ska inför seminariet förbereda dig på att föra ett kortare samtal med ”dialogkompetens” om ett visst ämne i en mindre grupp. Omfattning per grupp: ca 10-15 minuter. (Beror på antal deltagare). Ämnet presenteras i god tid före seminariet. Det innebär att samtliga i gruppen både ska prata och lyssna i avvägd omfattning och ha som målsättning att ställa frågor, argumentera, fånga upp trådar i samtalet och både vara ”integrerande” och ”differentierande” enligt Döös, Marianne & Wilhelmsson, Lena (2012) begrepp. Efter seminariet lämnar varje student in en egen reflektion på Lisam, omfattande 1, 5 -2 A4-sida där samtalet utvärderas, både den egna insatsens styrkor och svagheter och även samtalet som helhet. Det är ett krav att använda den obligatoriska litteraturen och länkarna för seminarium 3 för att skriftligt diskutera situationen.

Bedömning: Godkänt och underkänt. För godkänt krävs:

För godkänt krävs att studenten deltar aktivt i samtalet på det sätt som beskrivs i uppgiftsbeskrivningen och tar ansvar för samtalet som helhet. För godkänt krävs också att studenten skriver en reflektion efteråt utifrån uppgiftsbeskrivningen ovan med stöd i den obligatoriska litteraturen och länkarna.

Obligatorisk litteratur:

Döös, Marianne & Wilhelmsson, Lena, *Dialogkompetens för utveckling i arbetsliv och samhälle* (Studentlitteratur, 2012), s. 24-33 (Lisam)

Hoedt Rasmussen Inger & Gabrielsson Jonas, ”Konsten att inte svara”, *Retorikmagasinet*, nr. 56, s. 9-12. (Lisam)

Melin, Lars, ”Att manipulera med språket”- text från Melins hemsida. (Lisam)

Renberg, Bo, *Retorikanalys* (Studentlitteratur, 2007) (valfritt avsnitt)

Smith Pedersen, Hanna, ”De tomma platsernas retorik”, *Retorikmagasinet*, nr 57, s. 15-17. (Lisam)

Seminarium 4. PM-seminarium. Presentera muntligt inför gruppen ditt skriftliga PM (se nedan) om dina retoriska erfarenheter och exempel från yrkeslivet eller studier (kommande yrke). Presentera (väv in) även den valda fördjupningslitteratur som tillämpas i PM:et. Omfattning på muntlig presentation: 5 minuter. Bedömning: godkänt och underkänt.

Bedömning muntlig presentation: För godkänt krävs:

- En genomtänkt disposition med tydlig inledning och avslutning
- Fyllig och saklig redogörelse med egna exempel
- Språket är anpassat till målgruppen och går att följa med i
- Några retoriska verktyg och stilmedel används på ett medvetet sätt
- Tidsramen hålls
- Egenvald fördjupningslitteratur och länkar presenteras kortfattat men informativt i **anslutning** till den beskrivna situationen. Litteraturen och länkarna ska tillämpas i PM:et och presentationen, vilket innebär att den ska användas för att tolka och förstå den retoriska situationen som beskrivs.

Uppgiften redovisas även i skriftlig form. Inlämnas via Lisam. Omfattning: 2-3 A4-sidor löpande text, stl. 12, exklusive litteraturlista.

Frågor som kan vägleda ditt skriftliga PM om retorik i arbetsliv eller studier:

- I vilka former (muntliga och skriftliga, formella och informella situationer) tycker du att retorik förekommer på din arbetsplats eller i ditt kommande yrke?
- Kartlägg vilka retoriska situationer du kan, eller brukar, hamna i.
- Beskriv en sådan exempelsituation lite närmare och undersök exempelvis: avsändare och mottagare- budskap? Vad är det retoriska problemet? Hur ser språket ("professionellt språk") /doxan, ev. fackuttryck och jargong ut inom dessa retoriska situationer?
- Vilka frågor behöver du ta ställning till (argumentera för/emot/övertyga/förhandla om?)
- I vilka situationer behöver du hålla muntliga presentationer/prata inför andra? Reflektera över din retoriska framtoning i dessa situationer. Vad fungerar och vad kan förbättras? Vad vill du utveckla hos dig själv?

Bedömning av skriftligt PM: För godkänt krävs att omfattning och innehåll följer anvisningarna ovan och att all obligatorisk litteratur och länkar (inklusive egenvald fördjupningslitteratur) redogörs för på ett relevant och fördjupande sätt. Litteraturen och länkarna ska tillämpas i PM:et vilket innebär att den ska användas för att tolka och förstå den retoriska situationen som beskrivs. Hänvisa till litteratur och länkar löpande i texten samt i referenslista i slutet.

Obligatorisk litteratur:

Döös, Marianne & Wilhelmsson, Lena (2012), "Dialogkompetens", i *Dialogkompetens för utveckling i arbetsliv och samhälle*, s. 24-28. (Lisam).

Institutet för språk och folkminnen, <https://www.isof.se/stod-och-sprakrad/vagledningar/terminologi-pa-arbetsplatsen>

Olsson Jers Cecilia: "Yrkesspråk vs vardagsspråk": <https://urskola.se/Produkter/193769-UR-Samtiden-Malmoforskare-forelaser-2015-Hur-hor-man-att-nagon-ar-sjukskoterska>

Rehnberg, Bo, *Retorikanalys* (Studentlitteratur, 2007). Valfria avsnitt.

Välj dessutom ytterligare en relevant källa (som passar ditt verksamhetsområde och din valda situation) ur kurslitteraturen nedan för att analysera den retoriska situationen.

Fördjupningslitteratur (Obligatoriskt att välja bland, utifrån uppgiftsbeskrivning).

Adelswärd, Viveca *Prat, skratt, skvaller och gräl* (1996)

Adelswärd, Viveca, *Till struntpratets lov* (2009)

Alerby, Eva) *Om tystnad - i pedagogiska sammanhang* (2012).

Boréus, Kristina, *Diskrimineringens retorik- en studie av svenska valrörelser 1988-2002* (2006), <http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/06/36/15/f53c52bc.pdf>

Eile Ditte, *Att leva utan att härska* (2012).

Eksvärd Elaine *Vardagsmakt: 10 strategier som ger och genomskådar makt* (2014),

Eksvärd, Elaine, *Härskarteknik- den fula vägen till makt* (2008)

Falkheimer; Jesper, Heide, Mats, Hamrefors, Sven, *Kriskommunikation- att improvisera under kaos*. (2006)
http://www.sverigeskommunikatorer.se/globalassets/dokument/forskningsrapporter/reflektion_4.06.pdf

Fexéus H., *Maktspelet: Konsten att ta kontroll* (2013).

Fällman, Barbro och Thörnberg, Pelle, *Retorik i mötet med media* (2009).

Gunnarsson, Hans *Lärarens retorik – om tal och samtal i läraryrket* (2012).

Hellspong, Lennart *Förhandlingens retorik: Samtalskonst för arbete, skola och samhälle*. (2008).

Hellspong, Lennart *Forskningsuppsatsens retorik* (2014, Studentlitteratur).

Kindeberg, Tina *Pedagogisk retorik: Den muntliga relationen i undervisningen* (2011).

Melin Lars, *Corporate bullshit: Om språket mitt i city. Late update* (Schibsted förlagen, 2007). Finns som e-bok.

Melin L. & Melin M *Maktspråk: Boken med jävlaranamma!* (2007)

Mral Brigitte och Orla Vigsö (red.) *Krisretorik: retoriska aspekter på kriskommunikation* (e-bok). (2013)

Persson Mikael, *Retorik och juridik* (Demosthenes, 2007).

Sandberg Katti, *Trovärdighet. Så bygger du förtroende* (2009)

Santesson Sara, Pelger Susanne, *Retorik för naturvetare; skrivande som fördjupar lärandet* (Studentlitteratur, 2012).

Sigrell; Anders, *Retorik för lärare. Konsten att välja språk konstruktivt* (2008).

Simonsson, Charlotte , ”Visklekande chefers kommunikativa självsvält.” *Retorikmagasinet*, 2012, nr 47/48.

<http://www.retorikforlaget.se/artiklar/visklekande-chefers-kommunikativa-sjalvsvalt>

Sveriges Radio. *Språket i P1*: Podcast 200504. Språket i krisens spår.

<https://sverigesradio.se/avsnitt/1505692>

Sveriges Radio. *Språket i P1*: Podcast 181008. Om offentliga ursäakter.

<https://sverigesradio.se/spraket?date=2018-10-08>

Ury , W. L., *Vägen förbi nej: Att förhandla med framgång* (1996)

Werner Runebjörk Isabel, *Ditt personliga varumärke- om retorik, värderingar och förtroende* (2007)

Några centrala retoriska begrepp

Argument- de skäl som ges för en ståndpunkt

Avsändare- den/de som säger/skriver något

Citat- ordagrann återgivning av vad någon sagt eller skrivit

”Det retoriska problemet” (Bo Renberg, 2007) Den utmaning som sändaren har i en viss given situation att nå ut med sitt budskap.

Decorum- att veta vad som är lämpligt och passande (särskilt ifråga om stil) för en viss publik eller läsekrets.

Delectare- behaga/roa utifrån sin *ethos*

Disposition- upplägg, struktur

Docere- undervisa/förklara, dvs. använda ordet (*logos*)

Doxa- Det som tas för givet i ett visst sammanhang och som de inblandade, t. ex. majoriteten i en publik eller organisation, tror på.

Ethos- att påverka med hjälp av talarens/skribentens karaktär och förtroende

Genre- stiltyp av tal/text

Jargong- viss språklig stil inom en viss subgrupp eller avgränsad yrkeskategori, med specifika ord och uttryck, internskämt och samtalston

Kairos- Den rätta tidpunkten och situationen att yttra sig (en slags ”timing”)

Kontext- Situation och sammanhang

Källhantering- Medvetet val av källor, tydlig redovisning av befintlig kunskap eller åsikter. Granskning av valda källors tillförlitlighet. Användning av vedertaget referenssystem, t. ex. Harvard. I slutet av mening anges författarens efternamn och publiceringsår inom parentes (Andersson, 2001).

Logos- att påverka med hjälp av fakta och förnuft

Metafor- jämförelse i form av bildspråk (en retorisk stilfigur)

Mottagare- den publik som läser/lyssnar på någon/några

Movere- Beröra/väcka känslor (*pathos*)

Pathos- att påverka med hjälp av känslor och engagemang

PM- kortfattad, sammanfattande text

Stilfigur eller retorisk figur- språkliga verktyg med syfte att föra mottagarnas tankar i en viss riktning eller ange rytm och karaktäristiska stildrag i texten. För exempel på retoriska stilfigurer se: <https://www.retorikforlaget.se/alfabetisk-oeversikt-av-troper-och-figurer/>

<https://larare.at/svenska/moment/stilfigurer/stilfigurer.html>

Syfte- avsikten som en avsändare har med ett tal eller text

Tes- Påstående som kan stödjas av sakliga bevis och argument

Checklista för åhörarrespons och manusförberedelse (muntligt tal)

- Finns en tydlig inledning?
- Framträder budskapet/innehållet?
- Etableras kontakt med åhörarna? Närvaro, ögonkontakt, frågor, kroppsspråk, hörbarhet/synlighet
- Fångas åhörarnas intresse? Engagemang, tydlighet, innehåll, säkerhet, språknivå/stil
- Används retoriska stilfigurer?
- Finns en tydlig struktur, röd tråd i presentationen? Disposition, sammanhang, övergångar, hänvisningar
- Hur fungerar manushanteringen?
- Är avslutningen tydligt markerad och konkluderande?
- Finns några störande inslag i framförandet? Ljud/ord, rörelser, okoncentration, innantill-läsning, problem med teknik, dålig förberedelse, oengagemang etc.
- Hur ser balansen ut mellan *ethos*, *logos* och *pathos*?
- Hur fungerar talet utifrån begreppen: *Docere*, *movere*, *delectare*?
- Ges utrymme för spontanitet?
- Anpassning till målgrupp/publik?
- Tidsanpassning?

Allmän retorik- kommunikationslitteratur (ej obligatorisk)

Axelsson, Ulrika) *Våga tala- förstå, utmana och förändra* (2011)

Cassirer, Peter, *Huvudlinjer i retorikens historia* (1999)

Elmelund Kjeldsen, Jens, *Retorik idag. Introduktion till modern retorikteori* (2008).

Eriksson, Camilla *Retorikiska : om kommunikation i allmänhet och retorik i synnerhet* (2011).

Gunnarsson, Hans *Vältalaren – en handbok i retorik* (2004)

Jensen Mikael *Interpersonell kommunikation* (Studentlitteratur, 2015).

Juhlin, Lotta, *Den goda kommunikationen: rösten, kroppsspråket och kommunikationen* (2005)

Jørgensen, Charlotte, Onsberg Merete, *Praktisk argumentation : grundbok i retorisk argumentation*(2008)

Karlberg, Maria & Mral, Brigitte *Heder och påverkan Att analysera modern retorik* (1998)

Lindstedt, Inger *Textens hantverk. Om retorik och skrivande* (2014)

Lindqvist Grinde, Janne, *Klassisk retorik för vår tid* (2008).

Renberg, Bo *Bra skrivet. Väl talat. Studiehandledning i skrivande och praktisk retorik.* (2003)

Wennergren, Linn, "Yes, we can exaggerate! En översättningsvetenskaplig studie av användningen av retoriska stilfigurer i ett amerikanskt politiskt tal, dess svenska översättning och ett svenskt politiskt tal". Studentuppsats, Självständigt arbete, 15 hp. Humanistisk fakultet, Översättarutbildning, Göteborgs universitet.

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/28279/1/gupea_2077_28279_1.pdf